



odbor správních činností
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j. MV-181011-4/SC-2023

Praha 10. listopadu 2023
Počet listů: 2

Poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo vnitra, odbor správních činností, jako povinný subjekt ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, obdrželo dne 1.11.2023 Vaši žádost ze dne 31.10.2023 o poskytnutí následujících informací:

1. V Listině základních práv a svobod se v čl. 42 odst. 1 uvádí: Pokud Listina používá pojmu „občan“, rozumí se tím občan České a Slovenské Federativní Republiky. Proč mám v občanském průkazu uvedeno ČESKÁ REPUBLIKA, když jsem dle Listiny základních práv a svobod občan České a Slovenské Federativní Republiky?

Podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, se v občanském průkazu uvádí státní občanství držitele. Občanský průkaz je podle § 41 písm. a) zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, dokladem, kterým se prokazuje státní občanství České republiky.

Článek 42 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) není z hlediska prokazování státního občanství České republiky u fyzické osoby relevantní. Toto ustanovení Listiny je nutné vykládat ve vztahu k článku 1 odstavci 2 ústavního zákona České národní rady č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky. Tento článek stanoví, že pokud ústavní zákony, zákony a ostatní právní předpisy přijaté před zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, spojují práva a povinnosti se státním občanstvím České a Slovenské Federativní Republiky, rozumí se tím státní občanství České republiky. Jestliže se tedy v Listině hovoří o pojmu „občan“, rozumí se tím v kontextu uvedeného ústavního zákona státní občan České republiky.

2. Kdo, kdy a jakým způsobem mne zbavil státního občanství České a Slovenské Federativní Republiky



Rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky na Českou republiku a Slovenskou republiku vzniklo státní občanství samostatné České republiky. V této souvislosti byl s účinností od 1.1.1993 přijat zákon České národní rady č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, který stanovil, že „Fyzické osoby, které ke dni 31. prosince 1992 byly státními občany České republiky a zároveň státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, jsou od 1. ledna 1993 státními občany České republiky.“.

Pro vysvětlení je třeba uvést, že československé státní občanství bylo od vzniku československé federace spojeno se státním občanstvím členských států federace, České republiky nebo Slovenské republiky. Ústavním zákonem č. 143/1968 Sb., o československé federaci, byla jednotná Československá socialistická republika od 1.1.1969 transformována na federaci, složenou z České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky. Žádný z členských států nebyl subjektem mezinárodního práva; mezinárodně právní subjektivitou disponovala pouze Československá socialistická republika.

Podle dalších právních předpisů upravujících problematiku státního občanství v letech 1969 až 1992 měli českoslovenští státní občané jak „federální občanství“, tj. občanství Československé socialistické republiky (později České a Slovenské Federativní Republiky), tak občanství jednoho z členských států federace, tj. České socialistické republiky (později České republiky) nebo Slovenské socialistické republiky (později Slovenské republiky).

Právě „republikové občanství“ bylo v souvislosti s definitivním rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky určujícím faktorem, podle něhož se z dosavadních československých státních občanů stali buď občané samostatné České republiky (viz výše citované ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb.), nebo občané samostatné Slovenské republiky.

Ke změně Vašeho československého státního občanství na státní občanství České republiky tedy došlo přímo ze zákona v souvislosti se zánikem československého státu jako subjektu mezinárodního práva k 31.12.1992 a s tím spojeným zánikem institutu československého státního občanství.